

Базові документи

1. Конвенції Ріо

- Конвенція з біологічного різноманіття (UN Convention on Biological Diversity – CBD). Її мета – збереження та відновлення біологічного різноманіття, його стале використання, в тому числі і шляхом справедливого розподілу отриманих від цього вигід. Завдяки втручанню людини, руйнуванню екосистем, темпи вимирання окремих видів живих організмів сьогодні у сотні чи навіть тисячі разів перевищують ті, які є нормою. Втрата біорізноманіття збіднює всю планету, супроводжує деградацію екосистем і може мати негативний вплив на сільськогосподарське виробництво та на економіку цілих регіонів, а також на сільське населення, яке використовує не тільки культивовані культури, але й дикі. Якість функціонування екосистем також має важливе значення для заходів з пом'якшення клімату. Видове різноманіття стало важливим стимулом для розвитку туристичної галузі у багатьох регіонах світу. Отже, є безпосередній зв'язок між збереженням різноманіття видів та забезпечення економічного розвитку і соціальної захищеності населення.

[Повний текст у *.pdf](#)

- Рамкова конвенція про зміну клімату (the United Nations Framework Convention on Climate Change – UNFCCC). Її мета – стабілізація концентрації в атмосфері парникових газів на рівні, якій забезпечить запобігання негативним антропогенним змінам клімату. Зменшення кількості опадів у посушливих регіонах спричинить опустелювання та зменшення родючості ґрунту, погіршення ареалу диких тварин та рослин, та негативні наслідки для життя сільського населення. Вже зараз глобальне підвищення температури створює сприятливі умови для переміщення комах, які передають малярію, в Європу (охорона здоров'я). Через підвищення рівня світового океану мільйони людей по всьому світу будуть вимушені залишити свої житла, зокрема, мешканці європейських приморських міст. Це призведе не тільки до людських жертв, але й завдасть шкоди інфраструктурі у багатьох країнах. Зміна клімату може викликати конфлікти через розподіл природних ресурсів і створить загрозу продовольчій безпеці. В свою чергу, це спричинить міграцію населення та збільшить ризик етнічних та інших соціальних конфліктів.

[Повний текст у *.pdf](#)

- Конвенція про боротьбу з опустелюванням (the United Nations Convention to Combat Desertification – UNCCD). Її мета – як запобігання подальшому опустелюванню земель, так і пом'якшення негативного впливу посух. Опустелювання та деградація земель – виклик всьому людству, адже «здорові» та стабільні ґрунти є основою сільського господарства. Найбільше від деградації земель страждає сільське населення, але це неминуче відбивається на всьому суспільстві. Деградація земель зменшує їх родючість, тому доходи сільського населення скорочуються, а якість їжі та забезпеченість нею серед селян стрімко падає. Масштабна міграція у міста збільшує тиск на інфраструктуру міст та сферу надання послуг. Серед наслідків таких процесів – підвищення рівня бідності міського населення та загострення соціальних проблем. Значна деградація земель в певному регіоні може створити загрозу для продовольчої безпеки, від чого може постраждати велика кількість населення. Також значними будуть негативні наслідки для біорізноманіття та цілісності екосистем.

[Повний текст у *.pdf](#)

2. Декларація Ріо з навколишнього середовища та розвитку (1992) визначає права і обов'язки держав світу у межах концепції сталого розвитку

Основні принципи Декларації

- в центрі уваги розвитку – люди, які мають право на здорове та якісне життя у гармонії з природою;
- право на розвиток має бути реалізоване таким чином, щоб задовольняти потреби в розвитку і зберігати довкілля для нинішніх і наступних поколінь;
- охорона довкілля має стати невід'ємною частиною процесу розвитку і не може розглядатися окремо від нього;
- всі держави й народи мають співпрацювати для ліквідації бідності і злиднів;
- обмеження і відмова від тих моделей виробництва, які не відповідають сталому розвитку;
- проведення відповідної демографічної політики;

3. Програма дій «Порядок денний на XXI століття» (Agenda 21) (2002).

Документ регламентує основну мету діяльності усіх країн – учасників – просування шляхом сталого розвитку суспільства, за якого задовольняються потреби сучасності без загрози майбутнім поколінням задовольняти свої потреби.

Документ визначає комплексний підхід до проблем довкілля та розвитку на основі глобального партнерства та має 115 напрямків програми.

«Порядок денний на XXI століття» складається з 4 розділів та 40 глав. Перший розділ присвячено економічним та соціальним проблемам людства. Другий розділ відображає напрямки збереження та раціонального використання ресурсів для розвитку. Третій розділ показує необхідність посилення ролі та значення великих суспільних груп населення: жінок, комерційних структур, профспілок, фермерів, дітей та молоді, представників корінного населення, науковців, органів місцевої влади й недержавних організацій у досягненні цілей сталого розвитку суспільства. Четвертий розділ висвітлює способи та методи реалізації Концепції сталого розвитку.

4. Цілі розвитку тисячоліття (2000) - міжнародні цілі розвитку, сформульовані в Декларації тисячоліття ООН 189 країнами-членами ООН та 23 міжнародними організаціями.

Основні 8 цілей:

1. Викорінення крайнього зубожіння та голоду
2. Надання всім жителям планети початкової освіти
3. Забезпечення гендерної рівності та розширення прав жінок
4. Зменшення дитячої смертності
5. Покращення охорони здоров'я матерів
6. Боротьба з ВІЛ/СНІДом, малярією та іншими захворюваннями
7. Забезпечення екологічної стійкості
8. Формування глобального партнерства в цілях розвитку

5. Йоганнесбурзька декларація зі сталого розвитку (2002).

В декларації йдеться про основні завдання для досягнення сталого розвитку: подолання бідності, зміна моделей споживання, охорона і раціональне використання природної ресурсної бази.

Декларація підтвердила зобов'язання урядів приділяти особливу і першочергову увагу вирішенню глобальних проблем, які створюють загрозу сталому розвитку. В документі визнається той факт, що у світової спільноти є кошти та ресурси для вирішення проблем, пов'язаних із подоланням бідності та забезпеченням сталого розвитку, і будуть ініційовані додаткові заходи для використання цих наявних ресурсів.

6. Ріо+ 20. Майбутнє, якого ми прагнемо (2012).

В документі підтверджується необхідність дотримання Йоганнесбурзької декларації, курсу на стійкий розвиток і на забезпечення побудови економічно, соціально та екологічно збалансованого майбутнього для планети, необхідність подальшого просування ідеї збалансованого розвитку на всіх рівнях та інтеграції його економічної, соціальної та екологічної складових і врахування їх взаємозв'язку.

7. Резолюція A/RES/70/1, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 25 вересня 2015 року, про підсумковий документ «Перетворення нашого світу: Порядок денний сталого розвитку 2030».